

**Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky
na obdobie rokov 2020 – 2024
oblasť zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia**

1. ZLEPŠENIE STAROSTLIVOSTI O ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA

Hlavným cieľom zdravotného systému je dosiahnuť čo najlepšie zdravie všetkých občanov. Aj napriek prioritnej potrebe zvládnutia krízy vyvolanej koronavírusom SARS-CoV-2 spôsobujúcim chorobu COVID-19 a následnej potrebe zvyšovania pripravenosti Slovenskej republiky na budúce krízy ohrozujúce zdravie občanov sa bude vláda dôkladne venovať dlhodobým, štrukturálnym problémom zdravotného systému. Bude sa usilovať nastaviť funkčný zdravotný systém do roku 2030. V rámci zvládania súčasnej krízy spôsobenej koronavírusom vláda zabezpečí včasnú diagnostiku, liečbu, vhodnú infraštruktúru a logistiku zdravotníckych kapacít.

Vláda SR deklaruje, že kľúčovými hodnotami v systéme zdravotníctva sú spravodlivosť, solidarita, kvalita a rovnosť prístupu k zdravotnej starostlivosti pre každého občana. Zdravie občana je totiž predpokladom pre zdravie rodiny, komunity a krajiny. Integrálnou súčasťou zdravotnej politiky štátu bude transparentnosť, nulová tolerancia voči korupcii, prístup k informáciám, rozhodovanie na základe kvalitných dát, efektívne vynakladanie zdrojov či inklúzia laickej a odbornej verejnosti. Pravidlá budú platiť pre všetky subjekty systému rovnako, bez ohľadu na vlastníctvo.

Poskytovanie kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti je spoločnou výzvou všetkých zdravotných systémov s univerzálnym zdravotným poistením. Tak ako aj iné krajiny, Slovensko čelí všeobecným výzvam, ktoré sú spojené s príchodom nových technológií, limitovaným rozpočtom či zvyšujúcimi sa požiadavkami na zdravotnú starostlivosť. Štát prinavrátí do centra svojej pozornosti ako svoj primárny záujem zdravie občanov, ktorý nebude ustupovať silným záujmom a finančným skupinám v pozadí. Okrem silnej regulačnej úlohy musí byť štát garantom dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre svojich občanov aj svojou vlastníckou prítomnosťou. Okrem vlastníckych garancií v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti sa bude vláda SR usilovať aj o výraznejšie posilnenie svojej pozície v oblasti zdravotného poistenia.

Zdravotná starostlivosť je len jedným z faktorov, ktoré ovplyvňujú naše zdravie. Sociálne determinanty zdravia, životný štýl či životné prostredie sú faktory, ktoré naše zdravie ovplyvňujú zásadným spôsobom. Z toho dôvodu bude vláda presadzovať prierezový pohľad na zdravie občanov. Vláda bude posilňovať dôraz na prevenciu vo všetkých verejných politikách, ale aj v samotnej zdravotnej starostlivosti. Populácia starne, ľudia žijú dlhšie, ale zároveň čoraz viac trpia chronickými chorobami, pri zvládaní ktorých je nevyhnutné podporovať zdravý životný štýl.

Vláda SR bude preto klásť dôraz na naplnenie nasledujúcich programových bodov, ktoré sú zorganizované do kategórií pacient, zdravotnícky pracovník a systém.

❖ **PACIENT**

Vláda SR si uvedomuje, že súčasťou problémov v systéme zdravotnej starostlivosti je nesprávny manažment pacienta a z toho vyplývajúca nedostupnosť zdravotnej starostlivosti. Vláda sa preto sústreďí na zlepšenie prechodu pacienta celým systémom od prevencie, cez kvalitu poskytovanej starostlivosti, až po doliečovanie, rehabilitáciu, dlhodobú starostlivosť a paliatívnu starostlivosť.

Keďže cesta k zdraviu sa začína ešte pred vstupom do ambulancie, vláda zavedie mechanizmy na podporu starostlivosti o zdravie a prevenciu na strane poskytovateľov, ale aj samotných poistencov. Vláda bude okrem vytvárania motivácií k zdravému životnému štýlu podporovať aj vzdelávanie a celkovú informovanosť občanov o zdraví. Za týmto účelom vytvorí dostupné, jednoduché a prehľadné nástroje informovanosti občanov o zdraví a zdravotnej starostlivosti a posilní postavenie verejných zdravotníkov. Vláda sa zaväzuje aktívne bojovať proti šíreniu nepravdivých informácií vo vzťahu k zdraviu.

Vláda SR pripraví ambulantný, ale aj nemocničný sektor na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v súlade s najmodernejšími štandardmi. Pripraví riešenia podporujúce inovatívne spôsoby poskytovania zdravotnej starostlivosti pomocou moderných technológií, vrátane rozvoja e-zdravia. Vláda zabezpečí, aby zdravotné poisťovne umožnili ľuďom pohodlne a bezplatne sa objednať k svojmu lekárovi na jednotnom telefónnom čísle či webe.

Vláda SR zdefiniuje štandardnú zdravotnú starostlivosť: základný balík garantovanej bezplatnej starostlivosti s ohľadom na časovú a geografickú dostupnosť a protokoly pre diagnostiku a liečbu. V prípade, že poisťovňa nebude mať v danom regióne dostatočné kapacity, pacienti budú musieť uhradiť liečbu aj u nezmluvného lekára.

Vláda SR vykoná kroky podporujúce spoluprácu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na podporu manažmentu pacienta, aby si bol pacient vždy vedomý svojho ďalšieho kroku namiesto blúdenia systémom.

Vláda SR presadí, aby zdravotné poisťovne museli pacientom s podozrením na nádorové ochorenie zabezpečiť operáciu do 14 dní od indikácie klinickým onkológom. Inak budú poisťovne povinné uhradiť operáciu v ľubovoľnej krajine EÚ.

Zároveň sa vláda SR zameria na reformu starostlivosti o duševné zdravie. Bude presadzovať rozvoj komunitnej starostlivosti o duševné zdravie a bude hľadiť na špecifiká starostlivosti o rôzne skupiny.

Vláda SR si uvedomuje sťažený prístup a špecifiká poskytovania starostlivosti v rôznych ohrozených skupinách.

Vláda SR bude preto klásť špeciálny dôraz na zvyšovanie dostupnosti prevencie, zdravotnej starostlivosti, starostlivosti o duševné zdravie, dlhodobej starostlivosti pre zdravotne ťažko postihnuté osoby, marginalizované komunity, dôchodcov a ostatné ohrozené skupiny.

Vláda SR podporí vznik komunitnej starostlivosti na podporu nielen psychologickú starostlivosti, ale aj sociálnej starostlivosti a podporu aktívneho životného štýlu seniorov.

Vláda SR zapojí marginalizované komunity do skríningových iniciatív terénnych pracovníkov.

Vláda SR zavedie koordinovaný nadrezortný systém včasnej intervencie pre deti so zdravotným znevýhodnením a pre deti zo sociálne-znevýhodneného prostredia a ich rodiny.

Vláda SR zruší doplatky za lieky pre ľudí ťažko zdravotne postihnutých, detí do šiestich rokov veku a dôchodcov, pri ktorých sa bude zohľadňovať výška ich príjmu, a to do výšky doplatku najlacnejšieho zameniteľného lieku. Náklady tohto opatrenia budú refundované zo štátneho rozpočtu.

Vláda SR legislatívne zabezpečí možnosť pacienta spísať svoju medicínsku vôľu a výber svojho právneho zástupcu v medicínskych otázkach.

Vláda SR nepodporí žiadnu snahu o zavedenie aktívnej alebo pasívnej eutanázie alebo asistovanej samovraždy.

Vláda SR sa zasadí o ochranu nenarodených detí cez prevenciu interrupcií, a to najmä zlepšením finančnej situácie osamelých matiek a rodín, zastavením podpory interrupcií pri matkách vo veku nad 40 rokov a ďalšími preventívnymi opatreniami.

Vláda SR vytvorí pozíciu patientskeho ombudsmana.

Vláda SR sa zasadí o podporu nezávislého financovania patientskych organizácií.

❖ ZDRAVOTNÍCKY PRACOVNÍK

Vláda SR, uvedomujúc si kľúčovú rolu zdravotníckych pracovníkov a ďalších pracovníkov v zdravotníctve, sa zasadí o zlepšenie ich pracovných podmienok a nastavenie motivačného prostredia tak, aby pracovník v zdravotníctve zostával a takisto sa vracal za prácou na Slovensko.

Vláda SR zvýši právomoci zdravotných sestier tak, aby mohli prevziať časť kompetencií lekárov, a zruší premenovanie zdravotníckych asistentov na praktické sestry (pričom zdravotníckym asistentom ponechá zvýšené kompetencie).

Vláda SR bude monitorovať dodržiavanie Zákonníka práce, ako aj dodržiavanie personálnych normatífov. Vláda SR umožní rodičom s maloletými deťmi, ktorí pracujú v štátnych nemocniciach, zladenie ich pracovného a rodinného života a zdravotníckym pracovníkom navrhne možnosť znížiť si daňový základ o výdavky súvisiace s absolvovanými vzdelávacími podujatiami.

❖ FINANČNÉ OHODNOTENIE

Vláda SR zvýši priemernú mzdu zdravotným sestram tak, aby sa dostali na úroveň 110 % priemernej mzdy v hospodárstve. Vláda zavedie motivačný zásluhový systém príplatkov na základe jasne merateľných kvalitatívnych ukazovateľov, spokojnosti pacientov, dosiahnutého vzdelania a odpracovaných rokov.

❖ VZDELÁVANIE

Vláda SR prevezme väčšiu zodpovednosť za smerovanie a štruktúru zdravotníckych povolání a medicínskych špecializácií, aby lepšie reflektovali potreby súčasného zdravotného systému, ale i budúce potreby meniace sa pod vplyvom demografickej krízy.

Vláda SR vytvorí vzdelávací plán pre zdravotníckych asistentov a zdravotnícky personál s kompetenciou v akútnej medicíne a zavedie špeciálne vzdelávacie programy pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných komunít.

Vláda SR sa zasadí o umožnenie bezbariérového návratu slovenských zdravotníkov späť na Slovensko prostredníctvom urýchleného uznávania vzdelania, špecializácie a praxe z krajín EÚ, pridelenia kódov a registrácie v Slovenskej lekárskej komore na jednom mieste. Transparentne zadefinuje súbor odborných vedomostí a praktických zručností na preskúšavanie kvalifikovaného personálu z krajín mimo EÚ. Vláda SR sfunkční rezidentský program a zavedie individuálny profesijný plán pre každého lekára. Navrhne, aby súčasťou štátnej skúšky absolventov lekárske fakúlt boli dobrovoľné výberové konania na voľné miesta v štátnych nemocniciach, rezidentské a doktorandské miesta, aj na základe potrieb VÚC pre ambulancie špecialistov.

Vláda SR vytvorí legislatívne podmienky na odborné stáže pre ambulantných špecialistov a podmienky na realizovanie výkonov pre ich pacientov v štátnych nemocniciach. Navrhujeme reformovať povinné postgraduálne vzdelávanie a zaviesť presné protokoly merania kvality kontinuálneho vzdelávania a poskytovanej zdravotnej starostlivosti aj prostredníctvom systému mentorov.

Vláda SR posilní kompetencie farmaceutov v lekárňach.

Vláda SR vytvorí podmienky pre lekárske fakulty, aby mohli prijímať významne väčší počet študentov zo SR.

Vláda SR zavedie povinný predmet paliatívna starostlivosť v rámci pregraduálnej výučby medikov a ošetrovateľov a prehodnotí postgraduálne štúdium v odbore paliatívna medicína.

Vláda SR zavedie a zlepší vzdelávanie v oblasti komunikácie a manažérskych schopností na lekárskech a farmaceutických fakultách.

Vláda SR zriadi nadrezortný orgán spravujúci oblasť duševného zdravia – podporu zdravia, prevenciu, diagnostiku, liečbu, následnú starostlivosť a vzdelávanie odborníkov – a prijme záväzok vytvorenia národnej excelentnej inštitúcie na výskum a liečbu duševných porúch.

SYSTEM

❖ REFORMA AMBULANTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR, uvedomujúc si nezastupiteľnú úlohu primárnej sféry, vykoná zmeny, ktoré uľahčia vstup nových lekárov do systému.

Vláda SR zjednoduší otváranie nových ambulancií v regiónoch s nedostatkom všeobecných lekárov a vytvorí motivačné bonusy a dotácie na vznik nových ambulancií a zefektívnenie súčasných ambulancií. Dôraz bude klásť na pohodlné objednávanie pacientov a komunitné sieťovanie poskytovateľov, s cieľom zlepšenia manažmentu pacienta.

Vláda SR zvýši kompetencie VÚC pri vydávaní povolení v ambulantnom segmente a pri manažovaní tvorby siete. Vytvorí podmienky na spoluprácu s nemocnicami pri vytváraní rezidentských miest pre ambulantných špecialistov.

Vláda SR aktualizuje sieť ambulancií všeobecných lekárov tak, aby sa zvýšila dostupnosť.

Vláda SR uvoľní preskripčné a indikačné obmedzenia pre všeobecných lekárov. Vstup do primárnej sféry umožní aj iným lekárom – špecialistom a zabezpečí pre lekárov a sestry dostupné možnosti do vzdelávania sa.

Vláda SR zavedie inovatívne formy odmeňovania podporujúce väčšiu efektivitu a kvalitu ambulancií, podporí regionálnu spoluprácu v integrovaných centrách a zamestnávanie väčšieho počtu sestier. Pre ambulantných lekárov zavedie nový katalóg výkonov zabezpečujúci nové finančné ohodnotenie poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR sa zaväzuje platobnými mechanizmami podporiť zavádzanie inovatívnych moderných technológií, ako sú napríklad telemedicína. Vláda zrealizuje inovatívne spôsoby manažovania a financovania všeobecnej zdravotnej starostlivosti.

❖ REFORMA AKÚTNEJ A URGENTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR sa zasadí o zlepšovanie kvality a procesov v akútnej a urgentnej starostlivosti a zreformuje systém akútnej a urgentnej medicíny.

Vláda SR zavedie komunikačné, klinické a indikačné protokoly pre operačné stredisko záchranej zdravotnej služby.

Vláda SR navrhne reformu pohotovostných ambulancií. Pre spádové oblasti vytvorí ambulancie urgentnej starostlivosti s nepretržitou prevádzkou.

Vláda SR sa zasadí o prijatie novej legislatívy, ktorá zvýši kvalitu dopravnej zdravotnej služby a umožní jej prevádzku aj menším poskytovateľom.

Vláda SR navrhne zaviesť povinnú certifikáciu pre poskytovateľov akútnej a neodkladnej starostlivosti a monitoring so zverejňovaním kvalitatívnych ukazovateľov v akútnej a urgentnej starostlivosti. Vláda SR zmení platobný mechanizmus pre záchrannú zdravotnú službu, ktorý bude motivovať k väčšej efektivite a kvalite.

❖ REFORMA NEMOCNIČNEJ SIETE

Vláda SR vypracuje analýzu spotreby zdravotnej starostlivosti (zohľadňujúc regionálne špecifiká), definuje potrebu a rozmiestnenie infraštruktúry, navrhne siete poskytovateľov s jasne definovanými parametrami a zmení výnos o materiálno-technickom a personálnom vybavení poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR navrhne zreformovať nemocničnú sieť na základe regionálnej potreby tak, aby bola zabezpečená dostupnosť, efektivita a kvalita poskytovaných služieb a aby sa nemocniciam zabezpečilo financovanie v takej miere, aby boli pokryté ich oprávnené náklady a zároveň bol vytvorený priestor na systematickú obnovu ich prístrojového vybavenia a infraštruktúry, ktoré budú, rovnako ako budovy zdravotníckych zariadení, rešpektovať aj špecifické potreby osôb so zdravotným postihnutím.

Vláda SR zavedie plány obnovy zdravotníckej techniky a infraštruktúry na úrovni každej štátom riadenej nemocnice s definovaným zdrojom financovania. Tieto plány budú definované s presahom na niekoľko rokov tak, aby bolo zabezpečené priebežné obnovovanie prístrojového vybavenia nemocníc. Tým sa zabezpečí jasná a štruktúrovaná vízia obnovy na úrovni každej nemocnice pri rešpektovaní limitov finančných zdrojov.

Vláda SR zabezpečí optimálne nastavenia a úplnú funkčnosť DRG úhradového mechanizmu s pripočítateľnými položkami. Nastaví kontrolovanie výsledku liečby a dodržiavanie protokolov.

Vláda SR začne štátne nemocnice riadiť koordinovane pod jednotným vedením a bude naplno využívať úspory z rozsahu.

Vláda SR sa zasadí o transparentný a nepolitický výber riaditeľov nemocníc a o zavedenie osobnej zodpovednosti manažmentu nemocníc pri nehospodárnom nakladaní s majetkom štátnych nemocníc, ako aj pri nedodržiavaní personálnych noriem.

Vláda SR vytvorí podmienky na rozvoj a progres transplantačných programov a bude ich podporovať.

❖ FINANCOVANIE

Vláda SR zavedie pre štátne nemocnice centrálnu riadenú prípravu rozpočtu a jeho priebežné vyhodnocovanie, jednotný ekonomický softvér, centrálnu obstarávanie, riadenie platieb a viacstupňové schvaľovanie objednávok a zmlúv s prahovými hladinami.

❖ PROJEKTY NEMOCNÍC

Vláda SR predstavi projektový zámer výstavby nových regionálnych nemocníc zodpovedajúcich súčasným trendom v starostlivosti o pacienta a práci zdravotníckeho personálu. Počas volebného obdobia navrhne postaviť dve takéto nemocnice.

Vláda SR bude presadzovať, aby bola do piatich rokov vybudovaná komplexná koncová univerzitná nemocnica v Bratislave na Rázsochách. Pre zrýchlenie jej výstavby pripraví zákon o strategickej investícii – Lex Rázsochy.

Vláda SR bude pokračovať v projekte výstavby novej Martinskej univerzitnej nemocnice a pripraví koncepciu rozvoja univerzitných nemocníc v Košiciach a v Banskej Bystrici.

❖ REFORMA DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR vytvorí podmienky na väčšiu integráciu seniorov do spoločnosti, zvýšenie dostupnosti zdravotnej a sociálnej starostlivosti a zvýšenie kvality života staršej generácie.

Vláda SR zriadi nadrezortnú platformu pre riadenie a rozvoj zdravotnej starostlivosti o dlhodobo chorých pacientov ako spoločný projekt Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR.

Vláda SR pripraví novú legislatívu o dlhodobej starostlivosti, ktorá sa zameria na riešenie komplexnej zdravotnej, sociálnej a opatrovateľskej starostlivosti.

Vláda SR podporí starostlivosť o bezvládných a chronicky chorých v domácom prostredí prostredníctvom Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti a mobilných paliatívnych tímov. Vláda SR vytvorí podmienky na priblíženie zdravotnej starostlivosti k bezvládnym a dlhodobo chorým do ich známeho prostredia. Bude podporovať rodinnú a komunitnú starostlivosť a sieťovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a posilní sieť domovov ošetrovateľských služieb s kvalifikovanými sestrami a pracovníkmi v sociálnych službách.

Vláda SR za účelom nastavenia nárokov, ktoré plynú z odkázanosti, zjednotí posudkovú činnosť. Štátnu dávku (príspevok) v odkázanosti naviaže na osobu, nie na zariadenie.

Vláda SR podporí rozvoj následnej starostlivosti, vrátane kúpeľnej starostlivosti vo vzťahu k doliečovaniu pacienta po prepustení z akútneho lôžka, a zavedie a zdefiniuje včasný operatívny manažment následnej starostlivosti.

Vláda SR zlepši prístup k zdravotným výkonom v celkovej anestéze pre hendikepované osoby.

Vláda SR zreformuje paliatívnu starostlivosť, podporí vznik paliatívnych oddelení, paliatívnych konziliárnych služieb, paliatívnych ambulancií v ústavnej zdravotnej starostlivosti a pokrytie komplexných paliatívnych potrieb mobilnými a kamennými hospicmi.

❖ REFORMA LIEKOVEJ POLITIKY A ZDRAVOTNÝCH TECHNOLOGIÍ

Vláda SR sprehľadní kategorizačný proces a zasadí sa o transparentnosť a nákladovú efektívitu v rozhodovacích procesoch.

Vláda SR zlepši podmienky na vstup preukázateľne účinných inovatívnych liekov na náš trh.

Vláda SR zriadi nezávislú HTA agentúru (Health technology assesment), ktorá bude pracovať v štandarde EUnetHTA (Európska agentúra pre spoluprácu HTA v krajinách EÚ), vyhodnocovať trendy vývoja nových technológií (horizon scanning) a posudzovať hradené, ale aj inovatívne lieky a zdravotné technológie pred ich registráciou na našom trhu.

Vláda SR zdefiniuje jasné, jednotné, časovo limitované a transparentné kritériá na schválenie liečby na výnimku.

Vláda SR zaktualizuje a prepojí zdravotnícke pomôcky v zdravotnom a sociálnom systéme.

Vláda SR zavedie zmysluplné demograficko-geografické kritériá na otvorenie novej lekárne a prehodnotí aj súčasnú lekárnickú sieť.

Vláda SR rozšíri centrálné nákupy najpoužívanejších a vysoko nákladových liekov, pomôcok a zdravotníckych materiálov.

Vláda SR navrhne vykonať revíziu ceny liekov len po prediskutovaní s odbornými spoločnosťami a patientskymi organizáciami.

Vláda SR navrhne zákonom posilniť postavenie patientskych organizácií pri tvorbe legislatívy a zabezpečí ich nezávislé financovanie.

Vláda SR zváži zriadenie štátnej distribučnej spoločnosti na dodávku liekov a zdravotníckych pomôcok.

❖ REFORMA SPRACOVÁVANIA DÁT A DIGITALIZÁCIA

Vláda SR systematicky zreformuje dátovú politiku a vytvorí funkčný inštitucionálny rámec toku.

Vláda SR sa zaväzuje k rozširovaniu služieb elektronického zdravotníctva (e-zdravie).

Vláda SR zefektívni vykazovanie, odstráni duplicity vo vykazovaní do zdravotných poisťovní a Národného centra zdravotníckych informácií. V štátnych nemocniciach vláda SR zavedie oddelenie na výkazníctvo a funkciu dátového manažéra zodpovedného za jednotlivé výkazy a registre.

❖ REFORMA ÚRADU PRE DOHLAD NAD ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU

Vláda SR rozšíri kompetencie a právomoci úradu v oblasti bezpečnosti pacienta a kontroly kvality zdravotnej starostlivosti, ako aj v edukácii pri implementácii DRG a navráti úradu nezávislosť a profesionalitu.

Vláda SR navrhne, aby poskytovateľ poberajúci prostriedky z verejných zdrojov mal zavedený vhodný systém riadenia kvality zdravotnej starostlivosti.

Vláda SR vytvorí systém hlásenia podozrenia z pochybenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti bez obavy z postihu nahlasovateľa.

❖ REFORMA ZDRAVOTNÉHO POISTENIA

Vláda SR sa zasadí o systematické sledovanie a vyhodnocovanie jasne pomenovaných a merateľných cieľov v oblasti zdravia aj so stanoveným časom na ich dosiahnutie, ktoré sa budú týkať ako medicínskych a zdravotných ukazovateľov, tak aj finančnej efektívnosti. Vláda bude žiadať od zdravotných poisťovní väčšiu participáciu na plnení úloh zdravotnej politiky štátu.

Vláda SR navrhne, aby zdravotné poisťovne mohli tvoriť zisk z pripoistenia a z limitu výdavkov na prevádzkové činnosti až po zaplatení všetkých objednaných výkonov.

Vláda SR umožní občanom voľbu pripoistenia. Ďalej navrhne, aby si pacient nadštandardné služby a výkony u zmluvných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti platil cez zdravotnú poisťovňu. Ponuka rôznych balíčkov pripoistenia, ich cena a rozsah budú závisieť od ponuky poisťovne. Zdravotné pripoistenie bude predmetom súťaže na trhu. Platby a pripoistenie za nadštandardné zdravotné služby u zmluvných poskytovateľov budú poskytovať iba zdravotné poisťovne, ktoré zabezpečia aj štandardnú zdravotnú starostlivosť.

Ak súčasný systém zdravotných poisťovní po analýze nebude prinášať hodnotu pre pacienta a dosahovanie zdravotných celospoločenských cieľov, vláda SR zváži zavedenie unitárneho systému zdravotného poistenia.

❖ REFORMA FINANCOVANIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Vláda SR sa zaväzuje odpolitizovať financovanie zdravotníctva a zabezpečiť výrazný nárast celkových výdavkov s cieľom čo najrýchlejšie dosiahnuť priemer v EÚ, v rámci možnosti verejných financií (ideálne s nárastom 0,3 percentuálneho bodu HDP ročne). Zároveň zabezpečí stabilitu a predvídateľnosť financovania. Súčasťou rozpočtu je vopred definovaný balík peňazí na investície. Vláda sa zároveň zaväzuje dôsledne presadzovať princípy hodnoty za peniaze s cieľom zlepšiť efektívnosť a výsledky v zdravotníctve pre občanov.

Vláda sa zaväzuje zavádzať platobné mechanizmy, ktoré v rámci jednotlivých oblastí poskytovania zdravotnej starostlivosti budú klásť dôraz na odmeňovanie za kvalitu liečby, nie za jej kvantitu. Cieľom je odmeňovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti za vyliečenie, nie za liečenie.

Vláda SR cez programový rozpočet zabezpečí spravodlivejšie rozdeľovanie zdrojov v zdravotníctve a navrhne zaviesť štruktúrované vyjednávanie, poradný orgán ministra zdravotníctva. Vláda bude merať prínos každého vynaloženého eura

2. OCHRANA PRACOVNÝCH MIEST A ZABEZPEČENIE SOCIÁLNYCH ISTÔT

❖ RODINA

Vláda SR bude podporovať rodinu, ktorá je základnou bunkou spoločnosti a hlavnou nositeľkou základných ľudských, kultúrnych, sociálnych, občianskych a duchovných hodnôt. Podporu rodiny vníma vláda SR ako prioritný nástroj na riešenie problematiky nepriaznivého demografického vývoja. Preto sa vláda SR bude zaoberať za:

- zvýšenie a zflexibilnenie rodičovského príspevku a príspevku na starostlivosť, naviazanie na rast priemernej mzdy a úpravu podmienok ich poskytovania,
- zavedenie inštitútu otcovskej dovolenky pri narodení dieťaťa,
- vyrovňovanie rozdielov v platoch a dôchodkoch žien a mužov, ktoré vznikli z dôvodu materstva,
- zatraktívnenie flexibilných foriem práce, oslobodenie príjmu osôb poberaúcich materské alebo rodičovský príspevok do 200 eur mesačne od daní a odvodov (ako študenti a dôchodcovia),
- zavedenie povinnej zľavy pre rodiny s deťmi vo forme skupinového vstupného do kina, divadla, múzeí, galérií atď.,
- úpravu vymáhania a vyplácania náhradného výživného,
- návrh osobitnej sociálnej dávky „príspevok na bývanie“, vyňatej z dávky v hmotnej núdzi, ktorá rozšíri okruh ľudí, ktorí si budú môcť uhradiť náklady spojené s bývaním,
- osobitnú sociálnu dávku „SOS príspevok“ vyplácanú v mimoriadnych situáciách, keď dotknutá rodina nespadá do žiadnej skupiny sociálnej pomoci,
- preskúmanie možností zmeny systému poskytovania štátnych sociálnych dávok tak, aby boli proaktívne, prioritne, bez potreby osobného kontaktu s orgánom štátnej správy a s využitím už existujúcich informácií a informačných zdrojov, ktorými štát disponuje,
- návrh konceptu obchodnej spoločnosti typu rodinný podnik,
- poskytovanie odbornej pomoci multidisciplinárnym tímom pri riešení problémov rodín,
- systémové opatrenia na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na deťoch, ženách a ďalších zraniteľných skupinách a poskytnutie dostupnej právnej ochrany, opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately deťom, ktoré sa stali obeťami násillia, ako aj sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násillie a obeť domáceho násillia.

Zároveň vláda SR zväží:

- možnosť OČR pre nezamestnaných rodičov poberaúcich predĺžený rodičovský príspevok,
- zjednotenie výšky príspevku pri narodení dieťaťa bez ohľadu na poradie a počet narodených detí,
- postupné zvyšovanie rodinných prídavkov a ich odstupňovanie podľa veku dieťaťa,
- zvýšenie daňového bonusu na všetky deti na dvojnásobok (nielen do 6 rokov) a na tretie a ďalšie dieťa v rodine na trojnásobok súčasného stavu, ako aj naviazanie úrovne daňového bonusu na výšku životného minima,
- zavedenie príspevku na hypotéku pre rodiny s dieťaťom do troch rokov veku, prípadne zavedenie hypotekárných prázdnin – možnosti odkladu splácania istiny aj úrokov z úverov na bývanie pre rodinu s dieťaťom do 3 rokov, ako aj možnosti odpočítat si zaplatené úroky z bývania z daňového základu podľa počtu detí,
- zavedenie zvýhodneného rodinného stavebného sporenia oslobodeného od poplatkov so zmluvou na rodinu, so zvyšovaním percenta štátnej prémie podľa počtu detí, s rozpočítaním stropu príjmov na celú rodinu atď.,
- zavedenie príspevku vo výške 100 eur na začiatku školského roka na každé dieťa, ktoré navštevuje 1. stupeň ZŠ,

- vytvorenie poradného orgánu vlády SR, Rady vlády SR pre rodinnú politiku a demografiu, ktorá pripraví Národnú stratégiu na podporu rodiny a demografického rastu v Slovenskej republike.

Vláda SR zavedie udržateľné programy pre rodiny z prostredia sociálne vylúčených spoločností vrátane zavedenia e-pay kariet, ktoré sú účinným spôsobom, ako cez bezhotovostné vyplácanie dávok v hmotnej núdzi bojovať proti úžere, neplatičstvu a nízkej finančnej gramotnosti.

❖ DÔCHODKY A SOCIÁLNE POISTENIE

Vláda SR bude presadzovať dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému, aby mali ľudia v starobe primeranú úroveň dôchodkov, a navrhne zjednodušenie doterajšieho odvodového a poistného systému v oblasti dôchodkového zabezpečenia. Na tieto účely vláda SR:

- reformou všetkých pilierov dôchodkového systému zlepší finančnú udržateľnosť dôchodkového systému a zvýši dôchodky pre občanov;
- v prvom pilieri zvýši dlhodobú udržateľnosť vzhľadom na demografický vývoj a posilnenie spravodlivosti a transparentnosti systému, udržateľnosť posilní väzbou dôchodkových výdavkov na demografický vývoj;
- v druhom pilieri zavedie dobre nastavenú, výnosnejšiu investičnú politiku na základe rozhodnutí profesionálnych investorov a zavedie opatrenia za účelom realizácie výnosov z rozsahu v sporiacej aj výplatnej fáze;
- zmení najmä alokáciu aktív a poplatkovú politiku s pomocou medzinárodných benchmarkov;
- zavedie automatický vstup do druhého piliera pre poistencov do 35 rokov s možnosťou participácie len v prvom pilieri, ak sa tak poistenec aktívne rozhodne;
- zlepší celkovú transparentnosť dôchodkového systému a informovanosť občanov o predpokladanej výške dôchodku zo všetkých troch pilierov prostredníctvom každoročného, elektronicky zasielaného informačného listu podľa vzoru holandskej „oranžovej obálky“ a postupný programový výber;
- s cieľom stabilizácie dôchodkového systému prijme ústavný zákon definujúci základné parametre prvého aj druhého piliera;
- presadí vznik komisie pri ministrovi financií a ministrovi práce sociálnych vecí a rodiny, ktorá poskytne nezávislý, odborný a ucelený pohľad na stav dôchodkového systému na Slovensku a sformuluje odporúčania pre jeho úpravu;
- zväží zavedenie nároku na predčasný starobný dôchodok pre poistencov, ktorí získali 40 rokov dôchodkového poistenia za obdobie výkonu práce, poberania materského a rodičovského príspevku a za obdobie samostatnej zárobkovej činnosti;
- bude presadzovať ústavnú zmenu legislatívy, ktorá umožní pracujúcim prispievať k dôchodku svojich rodičov určitým percentom z vymeriavacieho základu (napr. asignáciou odvodov);
- odstráni diskrimináciu pri výpočte dôchodkov pre ženy narodené v rokoch 1958 – 1960;
- odstráni nespravodlivosť spôsobenú pri prepočítavaní starobných dôchodkov priznaných pred rokom 2004;
- zavedie spravodlivosť a upraví podmienky poskytovania vdovského a minimálneho dôchodku;
- zvýši sirotský dôchodok o 20 %;
- bude presadzovať umožnenie správcovským spoločnostiam investovať aj do fondov, ktoré investujú do výstavby nájomných bytov;
- presadí plošné zdanenie výsluhových dôchodkov bývalým príslušníkom komunistickej Štátnej bezpečnosti sadzbou 50 % na roky odpracované v ŠtB a zo získaných zdrojov navrhne vyplácanie osobitných príplatkov k dôchodkom pre politických väzňov, resp. ich manželky a manželov;
- zväží spravodlivú valorizáciu minimálnych dôchodkov a starobných dôchodkov a presadenie spravodlivejšieho výpočtu starobných dôchodkov pre invalidných občanov a opätovné zavedenie nezdaniteľnej časti základu dane na dobrovoľné príspevky do II. piliera.

Vláda SR ďalej:

- skvalitní systém dôchodkového poistenia osôb starajúcich sa o deti, neformálnych opatrovateľov a osobných asistentov ako poistencov štátu;
- zavedie dobrovoľné nemocenské poistenie študentiek vysokých škôl, z ktorého sa bude poskytovať výlučne materské;
- predĺži ochranné lehoty a zvýši príspevok v materstve a rodičovský príspevok pre študentky I., II. a III. stupňa vysokoškolského štúdia, s tým, že budú poberať rodičovský príspevok vyššej kategórie;
- predĺži ochrannú lehotu pri otehotnení po strate zamestnania na 6 mesiacov a ochrannú lehotu pre ženy, ktorým zaniklo nemocenské poistenie (stratili prácu), ak porodí do 14 mesiacov od zániku nemocenského poistenia;
- zavedie podporu budúcich matiek vo forme tehotenského príspevku vo výške 200 eur, ktorý sa poskytne každej študentke a nemocensky poistenej žene od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva;
- zavedie režim utajeného tehotenstva, počas ktorého bude mať žena nárok na nemocenské dávky a môže požiadať o utajený pôrod.

❖ ZAMESTNANOSŤ

V oblasti práce bude prioritou vlády SR prekonanie ekonomickej a sociálnej krízy vyvolanej pandémiou COVID 19, opätovné zvyšovanie miezd, sociálnych istôt a životnej úrovne občanov Slovenskej republiky. Preto bude vláda SR presadzovať opatrenia na udržanie zamestnanosti a tvorbu nových pracovných miest, vrátane zlepšovania kvality podnikateľského prostredia, znižovania byrokracie pri zamestnávaní a zníženia odvodového zaťaženia ako prostriedkov na zabezpečenie rastu príjmov obyvateľstva. Na tento účel sa ako vláda SR hlásime k tomu, že:

- naše kroky budeme koordinovať so sociálnymi partnermi, budeme podporovať sociálny dialóg a posilňovať význam dialógu medzi zástupcami zamestnancov a zamestnávateľov,
- zdroje z európskeho sociálneho fondu využijeme na udržanie zamestnanosti,
- zväžíme naviazanie daňových a odvodových parametrov a úľav na minimálnu mzdu,
- sprísňime pravidlá na fungovanie agentúr dočasného zamestnávania,
- v spolupráci s Európskou komisiou aktívne naštartujeme činnosť Európskej agentúry práce v Bratislave,
- budeme presadzovať reformu pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola nastavená motivačne a diferencovane.

V oblasti riešenia dlhodobej nezamestnanosti a v oblasti sociálnej ekonomiky vláda SR:

- bude podporovať rozvoj sociálnej ekonomiky a tvorbu sociálnych podnikov,
- zlepší možnosti vytvárať rôznorodé pracovné miesta v aktivačných prácach s dôrazom na budovanie zručností,
- bude motivovať agentúry podporovaného zamestnávania odmenou za udržateľné a trvalé zamestnanie dlhodobo nezamestnaných,
- zväží zavedenie inštitútu asistenta pracovného začlenenia,
- zlepší stav zamestnávania ťažko zdravotne postihnutých osôb na otvorenom trhu práce, s dôrazom na vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie a s cieľom dosiahnuť zvýšenie ich konkurencieschopnosti na trhu práce,
- zväží vytvorenie systému medzitrhu práce s možnosťou súbeku dávky v hmotnej núdzi a mzdy,
- zavedie včasnú profiláciu uchádzačov o zamestnanie a odborné a individualizované poradenské služby,

- v rámci aktívnych opatrení trhu práce zabezpečí presun z menej účinných programov na účinnejšie.

❖ SOCIÁLNE SLUŽBY

Vláda SR si uvedomuje naliehavú potrebu zlepšenia legislatívneho rámca a financovania poskytovania sociálnych služieb a zrovnoprávnenia ich poskytovateľov. Preto bude presadzovať integrovanú sociálnu a zdravotnú starostlivosť o seniorov a ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím. Na tento účel vláda SR:

- predloží nový zákon o sociálnych službách, ktorým zavedie ich adresnú formu financovania zavedením príspevku na odkázanosť podľa stupňa odkázanosti pre občana, nie pre zariadenia, v dôsledku čoho bude možné transformovať doterajšie rôzne dávky a príspevky poskytované na ten istý účel, a zrovnoprávni poskytovateľov sociálnych služieb,
- vytvorí podmienky na poskytovanie sociálnych služieb na komunitnom princípe, aby mohol človek čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí, najmä poskytovaním terénnych a ambulantných sociálnych služieb,
- vytvorí novým zákonom upravený systém dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti, vrátane jeho financovania, ako spoločný projekt Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR, a zabezpečí plynulý prechod z akútnej zdravotnej starostlivosti do dlhodobej starostlivosti,
- zabezpečí dostupnosť včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- bude presadzovať zvýšenie dostupnosti tlmočníckej služby pre nepočujúcich,
- podporí špecializované programy v oblasti bývania, vzdelávania, zamestnávania a voľného času a posilňovanie odborných kapacít v systéme služieb pre deti a dospelých so špeciálnymi potrebami.

Ďalej vláda SR:

- vytvorí jednotný systém posudkovej činnosti a prehodnotí systém poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,
- zväží pokračovanie poskytovania potravinových balíčkov so sprievodnými opatreniami ako nástroj riešenia potravinovej deprivácie,
- zjednoduší legislatívu štátnych sociálnych dávok prostredníctvom komplexnej právnej úpravy s využitím už existujúcich informácií a informačných zdrojov, ktorými štát disponuje,
- pripraví komplexný návrh právnej úpravy podmienok výkonu profesionálnej náhradnej starostlivosti a posilní finančnú podporu s dôrazom na deti s ťažkým zdravotným postihnutím a deti v súrodeneckých skupinách,
- bude venovať zvýšenú pozornosť rozličným otázkam a aktuálnym výzvam v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore a navrhne ich premietnutie do legislatívy,
- zjednoduší proces akreditácií a zefektívni činnosť akreditačnej komisie,
- vytvorí funkčný systém nezávislej kontroly sťažností a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb,
- bude pokračovať v procese deinštitucionalizácie veľkokapacitných zariadení a pripraví Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami v súlade s Dohovorom OSN o právach a povinnostiach osôb so zdravotným postihnutím,
- pripraví návrh Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovectva, zvýši dostupnosť služieb krízovej intervencie a zavedie samostatný príspevok na bývanie,
- zväží prehodnotenie sadzieb na jednotlivé druhy sociálneho poistenia tak, aby odrážali reálnu finančnú potrebu krytia dôchodkov a ostatných dávok.

Ako jeden z predpokladov prevencie kolapsu systému sociálnych služieb zabezpečí vláda Slovenskej republiky lepšie finančné podmienky, celoživotné vzdelávanie a zvýšenie statusu a ochrany pre pracovníkov v pomáhajúcich profesiách vrátane neformálnych opatrovateľov. V tejto súvislosti Vláda SR:

- zväží podporu, supervíziu a príspevok na rekreáciu pre neformálnych opatrovateľov a podporu pre pracovných asistentov, ktorí nemôžu vykonávať svoju prácu,
- vytvorí princíp akceptácie nadobudnutých zručností a kvalifikácie u neformálnych opatrovateľov a opatrovateľov vykonávajúcich túto profesiu v zahraničí,
- bude podporovať zamestnávanie povinného podielu zamestnancov so zdravotným postihnutím vo verejných inštitúciách,
- bude uprednostňovať využívanie náhradného plnenia na zabezpečenie služieb pred kúpou tovaru,
- nastaví legislatívne podmienky pre chránené dielne a chránené pracovné miesta na reálne potreby zamestnaných a bude pravidelne preverovať ich fungovanie,
- vytvorí poberateľom príspevku na opatrovanie možnosť následného poberania podpory v nezamestnanosti.